

Mandemarke Bylaug

Referat af ordinær generalforsamling **lørdag den 14. august 2010 hos Birgit og Flemming**. Trods det dårlige vejr deltog ca. 25 i generalforsamlingen, hvor flere på forhånd havde måttet melde afbud på grund af andre planer, idet generalforsamlingen i år ikke som den plejer afholdtes den første lørdag i august.

1. Valg af dirigent og referent

Flemming Deleuran blev undtagelsesvis valgt til dirigent såvel som referent, idet den sædvanlige dirigent var blandt dem der havde måttet melde afbud. Det gik dog nogenlunde.

2. Formandens beretning:

Birgit Deleuran aflagde følgende årsberetning:

Bestyrelsen har afholdt ca. 6 møder i årets løb.

Det vigtigste punkt på dagordenen har været Moseprojektet. Af praktiske grunde (ikke alle er her hver weekend) nedsatte vi derfor ret hurtigt en undergruppe på 4 medlemmer som blev en del af en såkaldt styregruppe der kun beskæftiger sig med dette projekt. De 4 er Ole Eskling, Lone, Birgitte og mig.

Birgitte blev valgt til formand for denne gruppe og hun vil derfor orientere om vores arbejde i det forløbne år og fortælle hvor langt vi er nået – så formandens beretning bliver ikke så lang. Jeg har lige talt op at vi har brugt ca. 300 timer i alt i den forbindelse – med møder og sammentræf på kryds og tværs. Et stort arbejde men også meget interessant. Om ikke andet kommer gruppen til at kende hinanden meget godt!

Da vi har været meget optaget af projekt mose er det til gengæld ikke blevet til helt så mange fælles arrangementer som vi plejer – men dem vi nåede synes jeg til gengæld var fine, og jeg vil lige nævne hvad vi har haft i årets løb.

I slutningen af september var vi på vintur hos Ole Jessen på Råbylille Strandvej. En solrig eftermiddag hvor man godt kunne tro vi var på et sydligere himmelstrøg – og vi fik smagt på mange af druerne og lidt af vinen bagefter, og Ole Jessen fortalte om ideen bag vinmarken og lidt om hvordan de rent praktisk fik det til at forløbe – en dyr men dejlig tur.

Årets næste arrangement var julestuen hos Bitten og Helge i slutningen af november – som sædvanlig meget, meget hyggeligt. Ved den lejlighed fortalte arkitekten Bent Lykke om sit forslag til renovering af pumpehuset som er en del af moseprojektet og viste lidt tegninger. Vi fik ikke snakket så meget privat som vi plejer men hyggeligt var det. Og vi takker Bitten og Helge gevaldigt!

Også tak til forskønnelsesudvalget, der som sædvanlig lavede krans og fik dem hængt op rundt om i byen. I år vil vi gerne have julestuen den 11. december, så måske kan krans-udvalget mødes lidt tidligere, så vi kan nyde ophængningen hele december.

I april besøgte vi Mette Folmer og Søren Madsen, der viste deres værksteder og fortalte lidt om processerne med glas, maleri og foto og vi så hele deres meget smukt istandsatte gård. Bagefter blev vi budt på alskens lækkerier i køkkenet. Vi siger tusind tak for en dejlig oplevelse.

I juni havde vi så midsommerfest i Birgittes have, hvor vi også i år var meget heldige med vejret, så det blev en fornøjelig aften – med grill, snobrød og fælles madbord, sange og muntre indslag. Og dem der ikke hørte Jørgen Knutzens festlige bårtale gik virkelig glip af noget! Tak til alle der hjalp med at få arrangementet stablet på benene (der er en del praktisk arbejde i den anledning, men vi er meget glade for at det kan lade sig gøre).

Det næste arrangement er som annonceret loppemarked hos Marie og Claus – om 14 dage. Bemærk at den nye sæson altså begynder allerede **lørdag den 28. august fra 14-17 og at loppemarkedet i år afholdes hos Claus og Marie, Busenevej 19.**

Markedsudvalget håber I gennemgår jeres gemmer meget grundigt og finder noget der kan bruges – og at der bliver bagt nogen gode kager vi kan sælge. Lone har udsendt en meget festlig indbydelse. Hvordan hun har fået de muntre kyllinger til at hoppe rundt på papiret ved jeg ikke.

Bemærk at effekterne bedes afleveret fra kl. 10 på selve dagen eller stilles i garagen dagen før, og at man skal give Bitten besked om, hvad man medbringer til det berømte bord (seddel i postkassen eller pr. telefon 5581 9122).

Så vil jeg slutte her og overlade resten af beretningen til Birgitte.

Birgitte fortalte herefter detaljeret om moseprojektet og om de genvordigheder som det var lykkedes at overvinde. Orienteringen gengives udførligt af hensyn til dem, der ikke havde mulighed for at være til stede:

Året der er gået kan vi dele op i to. Fra august 2009 fik vi alle bevillingerne i hus. LAG med 230.000 10/8 2009, Vordingborg Kommune med 230.000 den 24/9 2009, Skov og Naturstyrelsen (SNS) med 230.000 den 12/10 2009, Friluftsrådet med 70.000 den 9/11 2009 og Tønder "søjle 2" via Miljøministeriet det sidste og store bidrag med 667.500 den 21/12 2009. **I alt 1.427.500 kr.**

Dertil kommer at vi selv skal lægge 1.000 arbejdstimer af 100 kr. i projektet. Det lyder af meget, men efterhånden kan jeg konstatere, at vi bruger rigtig meget tid.

Efteråret bød også på besøg af miljøudvalget og miljørådet i Vordingborg Kommune.

Vi fik afhøvet mosen, så det var muligt at tage jordprøver. De blev taget 9 steder og samlet i 3-3. Heldigvis gemte vi prøverne, da kommunen krævede yderligere analyser. Dette er foreløbig betalt af SNS. Der er taget prøver af tungmetaller, N og Ph samt tørstof. Vordingborg har lavet en stor biologisk rapport over mosen, som er betalt af kommunen.

I efteråret 2009 og januar 2010 havde bestyrelsen møder med Erik Büchert, der er projektkoordinator. Ved julemødet hos Bitten og Helge fik vi som tidligere nævnt af arkitekt Bent Lykke forelagt et projekt for trekant og pumpehus. Det har vi siden ændret væsentligt, så det er blevet til det vi ønskede, nemlig en grønning og renovering af pumpehuset med information om dels vores moseprojekt, men også med oplysninger om Østmøn.

Styregruppen med repræsentanter fra SNS, Mikkel Bornø, Friluftsrådet, Henrik Simonsen, Vordingborg Kommune, Flemming Kruse og 4 fra vores bestyrelse – Ole Eskling, Lone Hansen, Birgit Deleuran og mig Birgitte Steen Jørgensen – startede sit arbejde i februar 2010.

Jeg troede at nu ville det bare køre derudad. Det gjorde det ikke. Vi har lovet at det ikke skulle koste Mandemarke Bylaug en krone, og det kommer det heller ikke til.

Vores 1. problem var momsens, som vores konsulent ikke havde tænkt på i starten. Det er den nu i det ændrede budget. Vi har fra bylaugets repræsentanter sagt at alle tal er inklusiv moms. Så laver vi arbejde for de penge vi har.

Vores 2. problem var egentlig større. Normalt udbetales projektpenge nemlig først, når arbejdet er udført og betalt. Bylaugets repræsentanter havde den 23/2 2010 møde med Vordingborg Kommune (borgmester Henrik Holmer og ledende embedsmænd) og Skov- og Naturstyrelsen (SNS) ved skovridder Claus Jespersen. Vi ville have dem til at være "bank" og lægge pengene ud, men det ville de ikke. Til gengæld fik vi dem til at udbetale på forskud – kommunen alle de bevilgede 230.000 og SNS 200.000. Derved kan vi, efterhånden som regningerne betales, anmode andre tilsagnsgivere om at få udbetalinger.

Vores 3. problem er, at vi ved nytårstid alligevel kan forudse at have en negativ kassebeholdning, og renteudgifter må ikke indgå i regnskaberne! Efter Lone og Birgits forhandlinger med Nordea Bank, hvor vi har moseprojektets konto, har vi fået en kassekredit uden oprettelsesgebyrer til en rente på 6,7%. Renteudgifterne skønner vi bliver ca. 7-8.000. Det dilemma løser vi ved, at der i projektet er afsat 4.000 til bogholder og 4.000 til mødeafholdelse. De penge donerer Birgit og jeg til dækning af renterne.

Udbudsforretninger m.m.:

Mosehul og bortkørsel/udspredning af det opgravede. Vi fik tilbud fra 2 lokale og Bo Rasmussen var billigst og fik arbejdet.

Pumpehus og grønning. Bo Rasmussen udfører grønningen og pladsklargøring til pumpehuset. Arkitekt Bent Lykke har indhentet tilbud fra tømrer og murer til arbejderne ved pumpehuset.

Bækkens opgravning og frilægning. Vi har valgt en løsning, hvor der bliver skrænt både til Birgit Richtland og mig. Vordingborg Kommune har hjulpet med beskrivelsen. Arbejdet her medfører, at Birgits indkørsel skal forlægges lidt mod syd. Vi har fået tilsagn om, at kommunens penge må bruges hertil. Bo Rasmussen udfører arbejdet. Kommunen har givet grønt lys for vandløbsdelen. Her skal Fredningsnævnet ikke spørget.

Informationsmateriale. Som en del af projektet (for at få tilskud fra de forskellige myndigheder) er det forudsat at der udarbejdes informationsmateriale til opsætning i pumpehuset og pjecemateriale. Styregruppen har truffet aftale med Niels Sandøe om at udarbejde dette materiale, da han som professionel journalist allerede har indsamlet et stort materiale om Mandemarks forhold både nu og i historisk perspektiv. (Referentens tilføjelse: Hvis man ikke kender hans CD-rom om Mandemarke kan den varmt anbefales alle med interesse for Mandemarke og kan sikkert stadig købes af ham for et symbolsk beløb).

Aftaler med Peter Scavenius. Vi har fået skriftlige aftaler med godset, om at det opgravede materiale fra mosen m.v. udsprede på markerne overfor mosen, og om tilladelse til at istandsætte og bruge det gamle pumpehus ved gadekæret, hvor vi skal sørge for at der holdes ryddeligt.

Mosen er nu slået igen efter aftale med SNS, og det er aftalt, at Ole E. og jeg afsætter mosehullet på 2500 kvm efter et kort fra SNS.

Tilladelser: Der har været nødvendige undersøgelser og analyser af materialet i mosen som skal opgraves og udsprede på markerne omkring den, for at dokumentere at der ikke er tungmetaller og meget andet. Disse undersøgelser har SNS foreløbigt betalt for. Vi venter stadig på de sidste tilladelser til at kunne igangsætte projektet. Vi har sendt alt ind, der er blevet spurgt om fra kommunens side. Kommunen venter på svar fra Fredningsnævnet. Jeg har talt med formanden dommer Kirsten Linde. Det er den lokale afdeling af naturfredningsforeningen, der er skyld i forsinkelsen. Formanden her Martin Vestergaard har nu undskyldt og lovet at sende deres i øvrigt positive svar til Fredningsnævnet. Flemming Kruse fra kommunen har lovet at holde at følge op på at de sidste godkendelser kommer, således at projektet kan blive igangsat mens vi har de rette vejrforhold.

Nu håber jeg vi snart kommer i gang!

Ole Eskling supplerede Birgittes redegørelse. SNS rydder op i de tilgroede hegn og åbner lidt op, så der bliver adgang fra veje ind til ”den nye mose”, og SNS sørger også for opsætningen af de nødvendige hegn ind til mosen, hvor der bliver indsat led, så man kan gå derind og nyde den reetablerede åbne mose med et spændende dyreliv (referenten henviser til tidligere referater om bl.a. den rødbenede rørhøne mv).

For at holde bevoksningen omkring mosen nede skal der være kreaturer der afgræsser, og der bliver lavet ”et lille græsningslaug” med Oles 2 sorte, langhårede ”uldtotter” som gøres med kalv, så der forventes at være de nødvendige 4 kreaturer til at afgræsse omkring mosen. Ole glædede sig til at man fra vejen kommer til at kunne se vand i mosen – og mange glæder sig sikkert med ham.

Enkelte spørgsmål blev stillet (men ellers ved man jo altid hvem man skal kontakte), herunder om åbningen af den rørlagte del af vandløbet fra mosen under vejen til gadekæret ville ændre den nuværende vandstand, som imidlertid forventes at være helt uændret.

Forsamlingen godkendte og takkede for de aflagte beretninger.

3. Kassereren fremlagde revideret regnskab

Ole Rasch gennemgik på kassererens vegne det udsendte regnskab ganske kort. Regnskabet gav ikke anledning til bemærkninger.

4. Orientering om moseprojektet.

Var af praktiske grunde sket i tilknytning til beretningen under pkt. 2.

5. Kommende aktiviteter og forslag hertil.

Kommende aktiviteter:

Første nye arrangement bliver **DRAGEFESTIVAL lørdag den 11. september** kl. 12. Bylauget tager ikke æren for arrangementet men anbefaler varmt oplevelsen af hundreder af fantasifulde drager over Mandemarke bakker, ikke blot hvis man har børn eller selv er en barnlig sjæl, men også hvis man aldrig har været til dragefestivalen før. Den har været afholdt i snart mange år og tiltrækker også drager fra andre lande!

Julearrangementet bliver i år den 11. december af hensyn til værtsfolkenes planer og for at ligge lidt nærmere op til jul. Der kommer indkaldelse senere, men af hensyn til langtidsplanlægning oplyses det allerede nu.

Ligeledes kan det oplyses at **midsommerfesten 2011 afholdes lørdag den 18. juni**, altså lørdag før Skt. Hans.

Forslag til kommende arrangementer:

Bitten foreslog besøg i "Olgas hus" om ølbrygning, for at se og høre (og ?).

Det blev også foreslået at spørge Claus om han vil lave en rundvisning i Stege og fortælle som arkitekt om huse og by. I tilknytning hertil kunne et besøg i "Hotel Moen" til kaffe være en spændende oplevelse, da der normalt slet ikke er åbent og interiøret bringer en 60-100 år tilbage i tiden.

Der var stor interesse for begge forslag på generalforsamlingen, også om til foråret at få lavet et besøg til en vidunderlig have i Ålebæk.

Og så er der også sejlturen til klinten med Discovery, som det på grund af vejrforholdene m.v. ikke lykkedes at få gennemført i den forløbne sæson.

6. Arbejdende udvalg for den kommende sæson nedsættes

- 1) Forskønnelsesudvalget som af historiske årsager kun er aktivt under julearrangementet er åbent for alle, men består i alt fald af stadig af: Lone, Marianne Søndergaard, Birgit Richland, Bitten, Lone og Erik.
- 2) Midsommerfestudvalget til arrangement lørdagen før Skt. Hans: Marie (tovholder), Birgitte, Jørgen K., Arne, Erik, Helge og Bitten.

7. Kontingent næste år

Generalforsamlingen godkendte den allerede på sidste års generalforsamling varslede forhøjelse af årskontingentet pr. husstand til kr. 100. De fleste fremmødte på generalforsamlingen betalte af praktiske grunde kontingentet med det samme

Alle andre der gerne vil være medlemmer og modtage indkaldelser i næste sæson forudsættes at have **betalt deres kontingent for 2010/2011 senest 4 uger efter modtagelsen af dette referat**. Ellers bliver man efter vedtægterne slettet af medlems- og postlisten, og der udsendes altså ingen "rykkere".

De 100 kr. kan betales til Lone på Rakkerbanken 2. Hvis ingen er hjemme kan man lægge penge samt seddel med indbetalers navn og adresse. Alternativt kan der indbetales på foreningens konto i Nordea Reg. 0056 konto 8974 884 632 – husk i meddelelsesfeltet at anføre navn og adresse.

8. Valg af bestyrelse

Birgitte, Ole Eskling og Ole Rasch var på valg. Ole Rasch havde besluttet efter mange års stort arbejde i bestyrelsen at udtræde og var derfor ikke på (gen)valg. En dybfølt tak for hans engagerede og vedholdende indsats! Ole blev også takket af bestyrelsen for at stille gode og kildne spørgsmål.

Mette Folmer og Stine Karsholt havde erklæret sig villige til at indtræde som nye bestyrelsesmedlemmer og tilføre bestyrelsen ”nyt blod”.

Generalforsamlingen godkendte valg og genvalg af bestyrelsesmedlemmer samt af formand, således at bestyrelsen herefter udgøres af:

Birgit Deleuran (formand), Lone Hansen, Arne Lindal, Leif Søndergaard, Birgitte Steen Jørgensen, Ole Eskling, Mette Folmer og Stine Karsholt.

9. Valg af revisor

Som revisor fortsætter Jørgen Knuthsen .

10. Evt.

Der blev rejst spørgsmål om **vejvedligeholdelsen af Skovstrædet**. Efter at SEAS-NVE for nogle år siden nedlagde el-kabel i Skovstrædet havde retableringen af vejen ikke været tilfredsstillende. Det blev oplyst at stykket fra Busenevej op til den røde låge til bakkerne var kommunal vej, men at kommunen tidligere havde sagt, at den var meget nem at lave om til privat vej, hvorved vejvedligeholdelsen overgik til parcelejerne med adgang til vejen, så det blev besluttet at vente med at berøre spørgsmålet til efter kloakeringen, hvor der jo også skal graves ned i vejen.

Mange efterlyste oplysning om **tidspunktet for iværksættelsen af den resterende kloakering af landsbyen**, som senest har været varslet til foråret 2010.

Formanden har efter aftale kontaktet ingeniør Lars Hagbarth efter generalforsamlingen og fået oplyst følgende: Pengene til gennemførelsen er bevilget, og han regnede med at de ville gå i gang med at indhente tilbud på arbejdet inden for de næste måneder og efterfølgende sætte arbejdet i gang. Afhængigt af vejrforholdene til vinter kunne det blive nødvendigt at stoppe projektet. Så nogen konkret dato for afslutningen på kloakeringen blev ikke givet! Dem der venter på at få kloakeret må derfor væbne sig med yderligere tålmodighed.

Der var på ny anledning til at bringe spørgsmålet op om **trafikken gennem Mandemarke**, idet det var konstateret at bl.a. visse beboere fra Busene kører igennem landsbyen med måske 70 km. i timen. Spørgsmålet har tidligere været rejst om nødvendige trafikforanstaltninger til at dæmpe hastigheden gennem byen. Det er konstateret at det i andre landsbyer har været muligt at få indført hastighedsbegrænsning til 40, og måske kan også moseprojektet hvor der forventes yderligere trafik også fra cyklende benyttes som anledning til endelig at få gjort noget konkret ved problemerne. Og der færdes jo også heste på vejen, så noget er der behov for inden der sker en ulykke. Generalforsamlingen opfordrede til at man noterer ned, når grove hastighedsovertrædelser konstateres (tidspunkt, bilfarve og evt. mærke samt registreringsnummer), således at man evt. gennem bestyrelsen kan rette henvendelse til de pågældende eller myndighederne.

Magleby Vandværk havde jo til alle i landsbyen sidst i juli udsendt brev om **problemer med vandkvaliteten**. Brevet var sendt til helårsadressen på alle ikke-fastboende (herunder også en i USA boende dansker som netop opholdt sig i sommerhuset), med det resultat at lejere og sommerhusbrugere ikke blev informeret på ejendommenes adresser, hvorfor man opfordrede til at vandværket fremover sender oplysning til beboere på de berørte ejendomme.

Det kunne nu oplyses at vandkvaliteten var lige så god som i marts måned, hvor man ikke havde givet opfordring til at koge vandet som nu, men at kommunen ville stille større krav, hvorfor opfordringen til at koge vandet i 2 minutter før brug til at drikke, lave kaffe af og tandbørstning

m.v. stadig stod ved magt. Der var dog deltagere på generalforsamlingen som havde overlevet at drikke vandet ”råt”.

Dirigent og referent kunne herefter betragte generalforsamlingen for afsluttet og takkede alle fremmødte for endnu en god generalforsamling.

Efter generalforsamlingen var der traditionen tro lidt til munden og ganen og tid til at tale med de andre fremmødte til generalforsamlingen. Referenten konstaterede at der blev både spist og talt meget grundigt, selv om vejret undtagelsesvist forhindrede ophold i det frie.

Referent Flemming Deleuran

Dette referat er udsendt pr. mail til alle som har oplyst deres mailadresse til bestyrelsen.

Alle der har eller får mailadresser, som kan benyttes til information fra Mandemarke Bylaug anmodes om at sørge for at bestyrelsen (Lone) hele tiden har de korrekte adresser – altså også hvis man får ny mailadresse som ønskes benyttet..

Referatet (og senere udsendelser) omdeles endnu et år i postkasserne i Mandemarke hos dem der ikke har oplyst bestyrelsen om en mailadresse.
